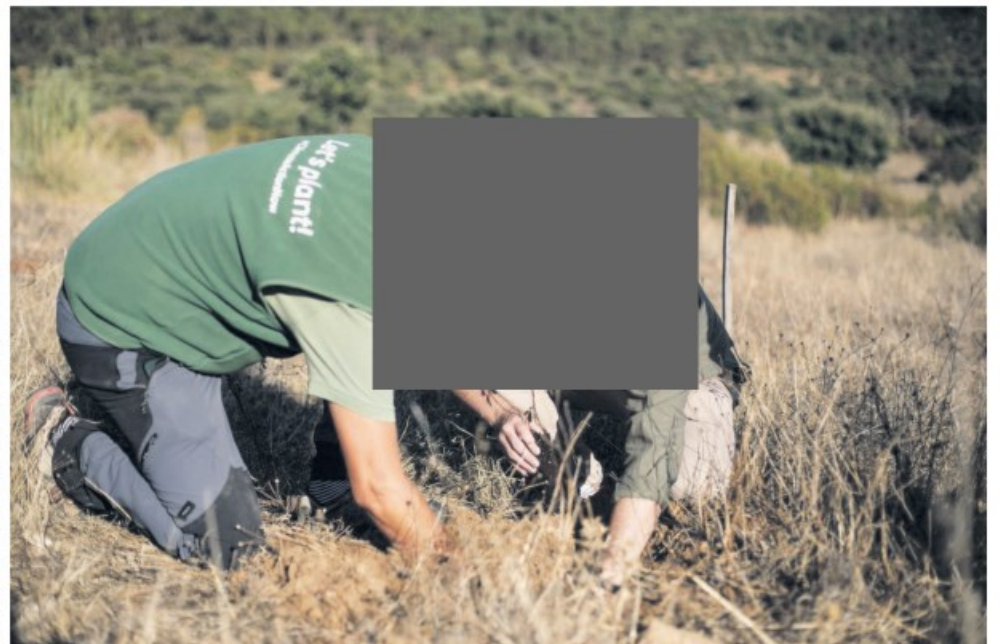
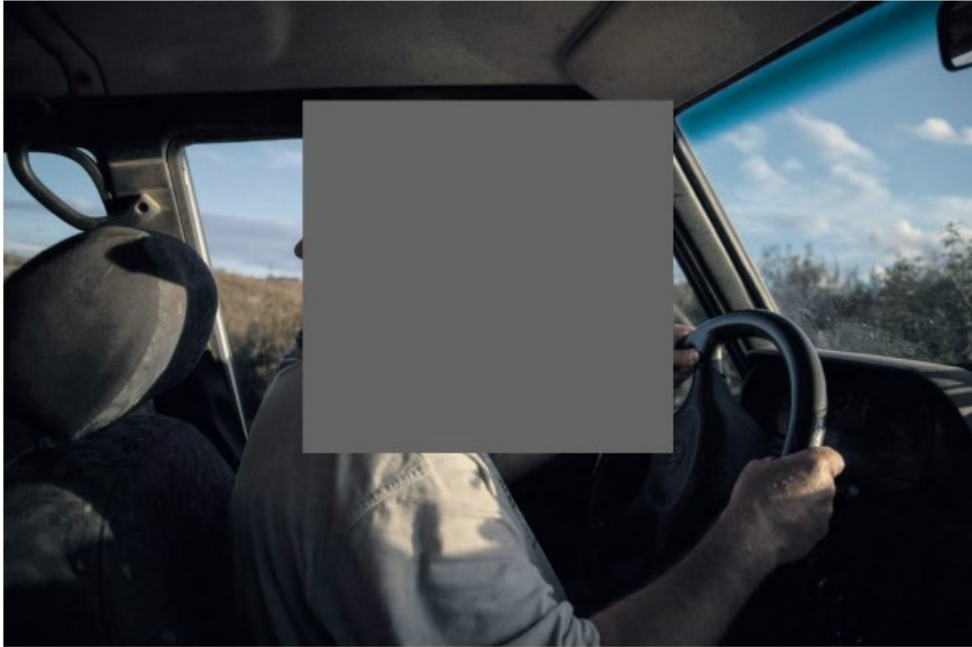

Bomen planten

Met de klok mee: [redacted] stelde zijn grond gratis beschikbaar. Plastic kokers moeten de rijen geplante boompjes beschermen tegen dieren en de elementen. [redacted] helpt [redacted] een nieuw kurkeikje te planten.

VERVOLG VAN
PAGINA 17

Naast de andere doelstellingen uit de Green Deal, zoals het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen met 55 procent in 2030, valt het bomendoel op als concreet en rond getal. Het roept de vraag op hoe [redacted] aan zijn drie miljard kwam.

'Dan moet je terug naar de bron', zegt [redacted]. 'En dat was ons team van de Green Deal.'

Als kabinetschef van partijgenoot [redacted] was [redacted] vijf jaar lang de grote man achter de schermen van die Green Deal. Afgelopen juni vertrok hij uit Brussel.

Hoewel [redacted] zeer vastberaden was en de Commissie consequent spreekt van een 'belofte', komt [redacted] daar enigszins van terug. Die drie miljard, zegt hij, was vooral bedoeld als 'aspirational target'. Een symbolisch doel, als uithangbord voor de nieuwe Europese biodiversiteitsstrategie die zijn chef op de persconferentie in 2020 presenteerde.

De analyses waarmee [redacted] schermde toen hij de hoogte van het doel toelichtte, blijken een reeks zeer creatieve berekeningen van [redacted] en zijn team. 'Eerst heb ik natuurlijk alle nationale ambities genomen van de 27 landen. Bij het optellen kwam ik iets boven de drie miljard uit.'

Dat die rekensom te optimistisch was, blijkt uit het voorbeeld van de nationale ambitie van Nederland. Dat stelde zich in februari 2020 ten doel om er tien jaar later 37 duizend hectare bos bij te hebben. Twee jaar later sprak de Algemene Rekenkamer de verwachting uit dat die ambitie 'niet zal worden gerealiseerd'. De hoeveelheid bos was juist licht gekrompen.

[redacted] hoopte dat de lidstaten een steuntje in de rug zouden krijgen van ngo's die zich voor meer bos inzetten. 'Laat ik maar zeggen: de lieve projecten, zoals Life Terra.' Door de doelen van deze projecten op een grote hoop te veegen, kwam

EU HEEFT DOEL NOG LANG NIET BEREIKT

■ Aantal bomen dat geplant zou moeten zijn
■ Aantal bomen geplant volgens EU-teller

© de Volkskrant - [redacted] Bron: FISE

4

EURO kost het gemiddeld om een boompje te planten. Daar komen de kosten van het voorbereiden van de grond nog bij.

hij op een tweede manier tot drie miljard.

Dat was nog rooskleuriger gerekend, erkent hij. 'Het beste project haalt 20 procent van zijn doelstelling. Dus dat was wel een getal dat matchte, maar het was ook dat je denkt: dat halen we dus niet.'

'Lijkt alsof doel mislukking is'

Waar ngo's als Life Terra wel goed toe in staat zouden zijn, verwachtte [redacted] was ervoor zorgen dat het bomendoel zou gaan leven in de maatschappij. Met datzelfde idee lanceerde de Commissie de teller: laat iedere European zijn of haar eigen boom planten, en zo een kleine bijdrage leveren aan dat grote gedeelde doel.

Maar nu de teller op een schamele 23 miljoen blijft hangen, 'lijkt het alsof het bomendoel een mislukking is', zegt [redacted]. Dat is volgens de oprichter van Life Terra niet de waarheid. In ieder geval niet de hele waarheid.

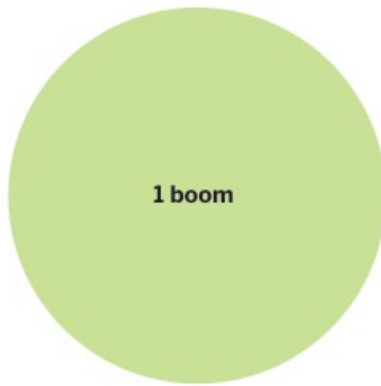
Met [redacted] naast me in de auto ben ik op een maandag in oktober vanuit Madrid onderweg naar Ceclavín. Het is een druilerige dag. Achter de regendruppels op de ramen doemt de *dehesa* op, de glooiende, met eiken en olijfbomen bespikkelde savanne van het westen van Spanje. 'Ik ben zelf ook heel benieuwd. Na het planten in 2021 ben ik er niet meer geweest.'

Eén misverstand wil [redacted] die een groene bodywarmer met daarop 'Let's Plant!' draagt, alvast uit de weg ruimen: mijn eik is inderdaad niet de reus van de foto op de website. 'Dat is een *dummy photo*', een voorbeeld van hoe de kurkeik er eenmaal volwassen uitziet. Wat dom van mij, zeg ik. 'Nee, dat is helemaal niet dom van jou. Daar zijn we te makkelijk mee omgesprongen.'

VEEL BOMEN, MAAR ER ZIJN ER OOK VEEL

1

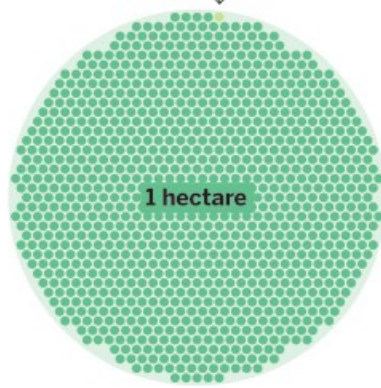
Hoeveel is nu eigenlijk 3 miljard bomen? Stel dat dit 1 boom is.

1 boom

2

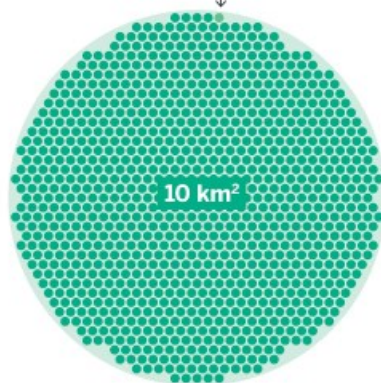
Als we verder uitzoomen kunnen we er 1000 bomen van maken. Dat is in totaal 1 hectare, ongeveer twee voetbalvelden.

1 hectare

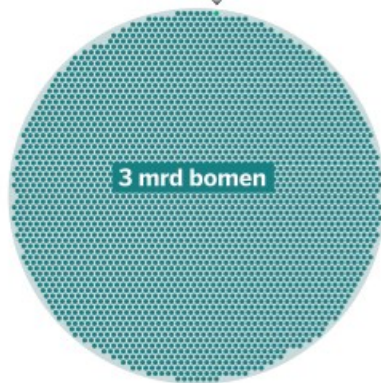
3

Die hectare vermenigvuldigen we met 1000, dat is een miljoen bomen.

10 km²

4

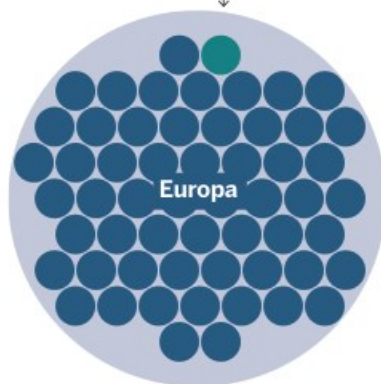
Nu komen we bij de 3 miljard bomen. Dit zijn 3.000 cirkels van 10 km², met stuk voor stuk een miljoen bomen.

3 mrd bomen

5

Die 3 miljard bomen vormen 1,76% van het totale oppervlak aan bos in Europa. Er zijn nog 57 keer zoveel bomen.

Europa

LULUCF

Alternatieve route naar het bomenplantdoel

■ Kan het bomendoel via een omweg toch nog worden behaald? Naast de opgetelde ambities van lidstaten en ngo's is er nog een derde manier waarop richting de drie miljard rekende, en die is volgens hem 'rock solid'. Hij doelt op een verordening die ze in Brussel kennen als LULUCF (spreek uit: loeloe-sé-éf). Dat staat voor 'land use, land-use change and forestry'.

De verordening regelt hoeveel CO₂ de lidstaten mogen uitstoten met de

manier waarop ze hun grond gebruiken. Dat gaat over landbouw, maar ook over het beheer van bossen. Tussen 2026 en 2030 moet de CO₂-uitstoot in deze sectoren met 15 procent krimpen.

In de praktijk, stelt is die verlagings alleen mogelijk door rond de drie miljard bomen te planten. Anders dan bij het bomendoel hebben de lidstaten hier wél een bindend nationaal streefcijfer opgekregen. Houden zij zich hier niet aan,

dan kunnen ze boetes krijgen.

'Het interessante is: als je een willekeurige ambtenaar belt die op het klimaatdoel zit en vraagt naar LULUCF, begint die al te zweten voor je bent uitgepraat. Maar zeg je iets over de drie miljard bomen, dan begint zo'n ambtenaar te lachen en denkt die: ja, dat zullen we nog wel eens zien. En toch gaan die bomen dus de grond in.' Of de lidstaten vanaf 2026 inderdaad massaal aan het planten slaan, blijft echter de vraag.

“Nu lijkt het net alsof het bomendoel een mislukking is. Dat is niet de hele waarheid

Sven Kallen
oprichter
Life Terra

“De natuurherstelwet is sterk verwaterd uit de onderhandelingen gekomen

begon Life Terra in september 2019, toen al bekend was dat de Europese Unie met een Green Deal zou komen. Ook hij stelde een ambitieus doel: binnen vijf jaar 500 miljoen bomen planten in heel Europa, in veel gevallen samen met schoolkinderen. kreeg 7 miljoen euro aan startkapitaal uit het Life-programma, het EU-vehikel voor groene subsidies.

Op dat moment plantte hij al een decennium bomen binnen het Life-programma in Spanje, het land waar hij in 2001 was gaan wonen.

Ook hij ziet dat het slecht gaat met het bomendoel, al is de situatie volgens niet zo extreem als de teller van 23 miljoen doet vermoeden. Het registreren van nieuwe bomen op de EU-website, zegt hij, is ingewikkeld en tijdrovend. Het gevolg is dat sommige partijen wel bomen planten, maar die niet aanmelden.

Het tellen kon beter

De Commissie en beamen dat slechts een fractie in Brussel wordt gemeld. Als hij iets moet aanwijzen wat beter had gekund, zegt dan had hij graag 'meer tijd en energie gestoken' in de bouw van een goede teller. 'Maar die hadden we niet meer.'

Maar ook als alle geplante bomen waren geteld, had de EU nu niet op schema gelegen, benadrukt 'Dan hebben we het over een paar honderd miljoen bomen in totaal.'

De aantallen van Life Terra komen evenmin in de buurt bij de verwachtingen. In plaats van 500 miljoen heeft er, met 2025 voor de deur, zo'n 1,4 miljoen geplant. Tel je daar de bomen bij op van de *planting partners*, groene organisaties waarmee Life Terra door heel Europa samenwerkt, dan stijgt dat aantal naar 7,8 miljoen.

In Spanje plantte Life Terra de meeste bomen, zo'n 420 duizend. Dat is deels maar niet alleen omdat de oprichter hier zelf woont. Spanje is qua oppervlakte het op een na grootste EU-land. Op het platteland bezitten eigenaren vaak enorme stukken verwaarloosde grond. Dat maakt het makkelijker om in een keer forse aantallen bomen te planten.

De man op wiens grond mijn kurkeik staat, is zo'n eigenaar. 'Ik heb altijd gevonden dat mijn land er wat kaal bij

stond', geeft hij (62) als reden om een deel van zijn 500 hectare aan terrein gratis ter beschikking te stellen. Aan de rand van Ceclavín, een slaperig dorp, wacht ons op in bevlekte kleren en met een beige tropenhelm op.

We stappen over in zijn witte Hyundai Galloper, een 26 jaar oude terreinwagen, en beginnen aan de laatste etappe naar mijn boom. 'Kun je geloven dat ik in al die jaren maar één leuke band heb gehad?' Nee, dat kan ik niet geloven. De terreinwagen kruipt over een zandweg die het best te omschrijven is als een aaneenschakeling van gaten. Achter het stuur schreeuwt afwisselend tegen zijn ploeterende Hyundai ('Venga, kom op, machtig beest!') en de overstekende koeien van de boer aan wie hij zijn land heeft verpacht. In de verte schiet een kudde herten weg.

Geen wortel en geen stok

geeft toe: hij had verwacht een stuk verder te zijn met Life Terra. Zijn telefoon, en die van zijn veertien medewerkers, zou roodgloeiend moeten staan van de belletjes van landen, provincies en gemeenten die in een rap tempo willen vergroenen.

Het probleem, zegt hij, is dat de lidstaten nergens op kunnen worden afgerekend. Het doel van drie miljard geldt voor de EU als geheel en is niet uitgesplitst naar concrete opdrachten voor de 27 landen. Als de lidstaten niet bijdragen aan het doel, staat daarop geen sanctie.

Hoe vrijblijvend het bomendoel is, blijkt ook uit de tekst van de Europese natuurherstelwet die op 1 augustus in werking trad. In die wet, die in Nederland vooral aandacht kreeg vanwege de gevolgen voor de landbouw, wordt ook het bomendoel genoemd. 'De lidstaten zullen zich inzetten om bij te dragen aan' de drie miljard, staat in artikel 13.

Dat klinkt niet waterdicht. Net als de meeste andere eisen in de natuurherstelwet, geeft als verklaring, is artikel 13 sterk verwaterd uit de onderhandelingen met de lidstaten gekomen.

Opmerkelijk genoeg waren vooral Zweden en Finland, landen die voor twee derde uit bos bestaan, fel tegen een bindend doel. Dat was 'een principekwestie', zegt 'Wat de pensioenfondsen voor Nederland zijn, zijn de bossen voor de Scandinavische landen. Daar heeft Europa zijn tengels niet naar uit te steken.'

Er is nog een probleem, zegt geld. Op wat kleine subsidies na heeft de Commissie geen groot bedrag vrijgemaakt voor het bomendoel. Planten is niet gratis: voor één boompje reken je al gauw 4 euro, en daar komen de kosten van het voorbereiden van de grond nog bij. Alleen het planten van zijn eigen 500 miljoen bomen kost dus al meer dan 2 miljard euro.

Het maakt de drempel hoog voor overheden, die vaak al ieder dubbeltje omdraaien en ook nog eens kostbare ruimte binnen hun grenzen moeten vrijmaken voor de bomen. Om hun projecten toch te kunnen financieren, zijn organisaties als Life Terra nu afhankelijk van de grillige sponsoring van bedrijven – of in mijn geval, een ambassade – die groen willen doen.

Meer geld had de wortel voor overheden kunnen zijn, zegt